

המבקשת:	עמותת עיר עמים ע"ר 580361202 ע"י עו"ד אשרת מימון
מעמותת עיר עמים רח' קינג ג'ורג' 27, ירושלים 9102102 טל': 02-6222858; פקס 02-6233696 דוא"ל: oshrat@ir-amim.org.il	
בעניין:	
העותרים:	1. ארגון ההורים למערכת החינוך בירושלים 2. זכרייא שעבאני 3. אחמד סיף אלדין אבו עיד 4. יואל כאלי ע"י ב"כ עוה"ד רונן וינברג ואח' ממשרד קרמר, שפירא, שניידר ושות' מרח' דוד המלך 19, ירושלים 94101 טל' 02-6234258; פקס: 02-6255493
	- נ ג ד -
המשיבים:	1. משרד החינוך 2. שר החינוך 3. עיריית ירושלים (מנח"י) ע"י ב"כ עוה"ד איתן הברמן ו/או אורי הברמן הברמן, שטרן, נחום – משרד עורכי דין ונוטריון ויצמן 51, תל-אביב 6209109
	4. משרד האוצר 5. אגף התקציבים במשרד האוצר המשיבים 1-2, 4-5 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים טל': 02-6466590; פקס 02-6467011

בקשת הצטרפות במעמד "ידידת בית המשפט"

מוגשת בזאת בקשה לצירוף המבקשת במעמד "ידידת בית משפט" לבג"ץ שבכותרת.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. עניינה של העתירה במחסור בכיתות בירושלים. כמתואר בעתירה, המחסור בכיתות בא לידי ביטוי בשלושת המגזרים הקיימים בירושלים, הכללי, החרדי והערבי. מתוך נתוני העתירה והן מכתבי הטענות הרבים שהוגשו בעקבותיה עולה כי אין מחלוקת שהמחסור האקוטי ביותר בכיתות בירושלים הנו המחסור הקיים במגזר הערבי בעיר.

2. כפי שעולה מכתבי הטענות שהוגשו על ידי מי מהמשיבים, ניתן לתמצת את המחלוקת העומדת בין הצדדים כמחלוקת בין המשיבים לבין עצמם לעניין הגורמים למחסור ולא לעצם קיומו. ובפרט, לעניין המחסור במגזר הערבי קיים פער בין המשיבה 3, עיריית ירושלים, הטוענת לתכניות בניה שאינן ממומנות כנדרש, לבין המשיבים 1-2, 4-5, המדינה, הטוענת בתמצית למימון מייד של בניית כיתות במגזר הערבי על ידה ככל שהיא מתבקשת על ידי העירייה, וזאת בהמשך לפסיקת בית המשפט הנכבד בעתירות קודמות בעניין. משתמע מכך כי המשיבה 3 לדידם של המשיבים 1-2, 4-5 אינה מציגה די תכניות ליישום על ידה.

3. על פי המידע שהובא במסגרת כתב העתירה חסרות כיום בירושלים 1,600 כיתות במערב העיר וכ-2,000 כיתות במזרח העיר. מנספח 5 לכתב העתירה, תשובתו של הממונה על חופש המידע בעיריית ירושלים, חסרות בעיר 3,600 כיתות, מתוכן 1,224 כיתות חסרות במגזר החרדי, 377 כיתות חסרות במגזר הכללי, ו-2,000 כיתות חסרות במזרח העיר. **כלומר, על פי כתב העתירה, 56% מהמחסור בכיתות הנו במגזר הערבי.**

4. בתגובתה של העירייה, המשיבה 3, מספטמבר 2017 צוין כי "המחסור מוערך ב-3,800 כיתות לימוד, רובן של הכיתות החסרות הן במגזר הערבי ובמגזר החרדי". בתגובתה של העירייה לתגובה המשלימה מטעם המדינה מיום 10/7/17 טוענת העירייה כי "במגזר הערבי חסרות 1,938 כיתות, במגזר החרדי חסרות 1,419 כיתות ובמגזר הכללי חסרות 505 כיתות" (סעיף 13 לתגובה). **על פי תגובתה זו של העירייה, גדל חלקם של המגזר החרדי והכללי במחסור, אך עדיין עומד המחסור במזרח העיר על יותר מ-50% מהמחסור הכולל.**

5. המדינה חולקת על התשתית העובדתית שהוצגה על ידי העותרים ועל ידי העירייה ומציגה את דרישת העירייה לתקצוב של 1,762 כיתות בלבד לירושלים כולה לשנת 2017. עם זאת, המדינה לא מציגה כל נתונים סותרים על המחסור בכיתות וכן לא נתונה-היא על בניית כיתות חזויה לאור המחסור המוצג. בסעיף 15 לתגובתה מיום 28/5/17 טוענת המדינה כי "בכל הנוגע למצב במזרח העיר, ישנם 82 גנים ו-204 כיתות אשר משרד החינוך הכיר בצורך בתקצובם, אולם עיריית ירושלים טרם השלימה את ההליכים לטובת תקצובם בפועל. "כיום, **במגזר הערבי, מוקד העתירה בבג"ץ אבו לבדה, אין בקשות של עיריית ירושלים שלא הוכר בהן הצורך ואין פרויקטים זמינים לתקצוב שלא תוקצבו"** (ההדגשה במקור). לעניין מערב העיר, מוסיפה המדינה כי הפער התקציבי הוא כבכל הארץ.

6. ככל הידוע למבקשת, כהמלצת בית המשפט הנכבד, התקיים עד עתה דיון אחד של צוות שכולל גורמים בין המשיבים השונים שייעודו להגיע לעמק השווה בכל הנוגע למחלוקת שהוצגה. דיון נוסף צפוי להתקיים ביום 4/7/18.

7. עם זאת, כפי שיוצג בבקשה זו, התמונה העומדת כעת בפני בית המשפט הנכבד נדמית חסרה ומכאן בקשת המבקשת.

1. התכנית האופרטיבית היחידה המוצגת על ידי המשיבים בפני בית

המשפט פוגעת בשוויון

8. בהודעת עדכון העירייה מיום 11/2/18 צירפה העירייה את "תכנית עיריית ירושלים לצמצום פערי כיתות הלימוד בעיר", תכנית חומש לבניית כיתות בירושלים (להלן: תכנית החומש). בחינה לעומק שביצעה המבקשת בפרטי תכנית החומש מגלה כי זו מעצימה עוד את האפליה הקיימת כלפי המגזר הערבי.

9. בניגוד להצהרות העירייה בתכנית החומש על בנייתן של 2,486 כיתות למגזר הערבי, העובדות שנאספו ויפורטו עוד בהמשך מצביעות על בנייתן של כל הכיתות החסרות במגזר החרדי ובמגזר הכללי, אך במגזר הערבי הן מעידות על בנייתן של 459 כיתות בלבד לפי גירסא אחת, 694 כיתות לפי גירסא שניה, ולכל היותר 834 כיתות לפי גירסא אחרת.

10. כך, בפועל אמנם באופן מוחלט ייבנו על פי תכנית החומש עוד כיתות בשלושת המגזרים בעיר. אך בעוד גם העותרים וגם המשיבה 3 נתלו בעיקר טענותיהם במחסור החרף במגזר הערבי ובהכרעות קודמות של בית המשפט הנכבד בעניינו, בעוד במגזר הכללי ובמגזר החרדי ייבנו כל הכיתות המצוינות כחסרות, במגזר הערבי ייבנו רק מאות כיתות בלבד מתוך אלפי כיתות חסרות (פירוט הבניה המתוכננת על גרסאותיה השונות והסותרות של המשיבה 3, העירייה, יובא בהמשך).

11. כלומר, בסופה של תכנית העירייה, ככל שתיושם, יהיה אחוז הכיתות החסרות בירושלים כולו במגזר הערבי. מכאן, שתכנית החומש של העירייה מגדילה את הפערים בין המגזרים השונים ומותירה מחסור שכולו במגזר הערבי. בכך יש לומר פוגעת תכנית העירייה עוד בשוויון בחינוך ומהווה אפליה אסורה.

12. לעומת זאת, המשיבים 1-2, משרד החינוך ושר החינוך, נוהגים כאילו לא היה משיבים בפסיקה שהתקבלה זה מזמן בעניין אחריותם למחסור העמוק בכיתות במגזר הערבי (בג"צ 3834/01 חמדאן ואח'; בג"צ 5185/01 בדריה ואח'; וכן בג"צ 5373/08 אבו לבדה ואח' – ראו עוד להלן). המדינה בכל תשובותיה במסגרת עתירה זו מסתפקת בהטלת האחריות למחסור הגדל והולך בכיתות במגזר הערבי, בניגוד לפסיקה האמורה, על אי

מעש לכאורה של המשיבה 3, ואין היא מציגה מצדה כל תכנית אחרת ראויה ונדרשת להקטנתו של המחסור בכיתות במגזר הערבי בפרט, כחובתה.

13. לכן עולה החשש כי ככל שתוסיף עתירה זו להתברר מבלי שתובא בפני בית המשפט הנכבד עמדתה של המבקשת כ"ידידת בית משפט" יסתפקו הצדדים לכל היותר בבנייה המתוכננת על ידי המשיבה 3 העירייה, מבלי ליתן ליבם לכך שהתכנית היחידה המובאת כיום כמענה לעתירה מותרת באופן בלתי חוקי וחוקתי את המחסור בכיתות במגזר הערבי לבדו.

II. טעמים לצירוף המבקשת במעמד "ידידת בית משפט"

14. המבקשת היא שהביאה לראשונה בפני בית המשפט הנכבד את סוגיית הכיתות החסרות במזרח ירושלים, ומאז משך שנים מוסיפה לעקוב אחר בניה זו ויודעת לפרוט את הבניה הצפויה בפועל. במשך השנים, צברה עיר עמים מומחיות ייחודית בנושא זה וככזו תוכל היא לסייע בפני בית המשפט הנכבד בסוגיה שבפניו.

15. נושא המחסור בכיתות במזרח ירושלים הובא בפני בית משפט נכבד זה לראשונה בשנת 2001 באמצעות המבקשת (בשמה הקודם "העמותה למען ירושלים"), כפי שאף מאוזכר בכתב העתירה (בסעיף 27). בשנת 2001 הכיר בג"ץ בכך שמימושו של חוק לימוד חובה, התש"ט-1949 במזרח ירושלים נפגע עקב שנים של הזנחה, ונתן תוקף של פסק דין לתוכנית ארבע-שנתית לבניית 245 כיתות לימוד חדשות שהציגו המשיבים שם (בג"ץ 3834/01 חמדאן ואח' נ' עיריית ירושלים ובג"ץ 5185/01 בדריה ואח' נ' עיריית ירושלים (לא פורסם, פס"ד חלקי ניתן ביום 29.8.01)).

16. בשנת 2005 הגישו המבקשת והעותרים האחרים בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט בעקבות אי יישום פסקי הדין לעיל. כמתואר בהחלטת הנשיאה דאז בייניש מיום 6/2/2011 בבקשת הביזיון שהוגשה בבג"ץ 3843,5185/01 (שניתנה במקביל למתן פסק הדין בבג"ץ אבו לבדה, להלן), ניהל בית המשפט במסגרת הבקשה מעקב משך שנים אחר ביצוע פסקי הדין והתקדמות הליכי הבינוי במזרח ירושלים. כמצוין שם, "בא כוח העותרים [בא כוח המבקשת דאז] קיים קשר ישיר עם נציגי העירייה וסייע בידם במציאת פתרונות בשטח" (בפס' 4 להחלטה). כמצוין שם עוד, בית המשפט החליט להמשיך לעקוב אחר ביצוע התכניות לבניית כיתות במזרח ירושלים לאור קביעתו כי "אין חולק כי מדובר בחובה המוטלת על הרשויות – משרד החינוך ועיריית ירושלים בשיתוף האוצר ליתן מוסדות חינוך לילדי ירושלים המזרחית" (כמצוטט בפס' 4 להחלטה). עוד נאמר בהחלטה זו מיום 6/2/2011 כי "הגם שאמרנו לא אחת, ואנו שבים ומציינים גם כעת, כי ההתקדמות במתן פתרון לבעיית החינוך במזרח ירושלים היא איטית מדי וניכר

כי הרשויות כולן כשלו ולא עמדו במשימה", התקבלה הצעת בית המשפט אז ובא כוח העותרים דאז הגיש בקשה למחיקת העתירה. כפי שעוד מוסיפה הנשיאה בייניש:

"חובת המדינה לספק חינוך רשמי לילדי מזרח ירושלים בעינה עומדת. כך גם חובתה של המדינה לפעול בהתאם לפסק הדין, ובתאם להתחייבויותיה בפני בית משפט זה... חזקה על המשיבים שימשיכו לפעול ביתר שאת לקידום פתרונות הבינוי במזרח ירושלים..." (פס' 7 להחלטה).

17. החלטת המחיקה בבקשה לביזיון בית משפט בבג"ץ 3843,5185/01 לעיל מבהירה מחד גיסא מדוע לא באה המבקשת עד עתה בעתירה חדשה בעניין המחסור בכיתות בירושלים המזרחית, אך מאידך גיסא מחייבת כי כל עוד נדון שוב הנושא בפני בית המשפט, חייבים המשיבים להציג את פעולתם "ביתר שאת", כלשונה של הנשיאה דאז בייניש, לקידום פתרונות בירושלים המזרחית, ולא כפי שמשמע עתה, כאשר פעולתם יכולה להוביל להגדלת הפער במחסור הקיים במגזר הערבי בירושלים.

18. משך שנים, וגם לאחר מחיקת הבקשה האמורה על ידי בית המשפט הנכבד, הוסיפה המבקשת לפרסם מדי שנה דוחות חינוך מפורטים על הבניה הצפויה של כיתות במזרח ירושלים. את נתוניה פרסמה המבקשת בהמשך לבקשות חופש מידע שהציגה בפני עיריית ירושלים ולפגישות סדירות שהתקיימו בינה לבין גורמים מקצועיים אצל המשיבה 3, במינהל החינוך ובאגף למבני ציבור.

דוחות המבקשת לשנים 2012-2017:

עיר עמים והאגודה לזכויות האזרח בישראל, [ציון נכשל – מערכת החינוך הכושלת בירושלים המזרחית](https://bit.ly/2lwsSdo), אוגוסט 2012: - <https://bit.ly/2lwsSdo>

עיר עמים והאגודה לזכויות האזרח בישראל, [מערכת החינוך הכושלת בירושלים המזרחית – מעקב שנתי](https://bit.ly/2Kbmez9), אוגוסט 2013 - <https://bit.ly/2Kbmez9>

עיר עמים, [מחסור בכיתות במזרח ירושלים – מעקב שנתי](https://bit.ly/2wHXRhg), אוגוסט 2014 <https://bit.ly/2wHXRhg>

עיר עמים, [נופלים בין הכיסאות: על נשירת תלמידים ומחסור בכיתות לימוד במזרח ירושלים – מעקב שנתי](https://bit.ly/1MtE0bl), אוגוסט 2015 - <https://bit.ly/1MtE0bl>

עיר עמים, [חמש שנים עברו חלפו מזמן... מערכת החינוך בירושלים המזרחית בין הפטיש לטו](https://bit.ly/2bLv42D), אוגוסט 2016 <https://bit.ly/2bLv42D>

עיר עמים, [דוח חינוך ירושלים המזרחית: חמישים שנים של הזנחה](https://bit.ly/2tvX6bX), אוגוסט 2017 <https://bit.ly/2tvX6bX>

19. משך שנים הכחישה המשיבה 3, עיריית ירושלים, את הנתונים הקשים שהציגה המבקשת לעניין המחסור בכיתות בירושלים המזרחית. הגדילה אף המשיבה 3 לטעון כי המבקשת בוחרת "למחזר את אותו דוח מסולף ומנותק מהמציאות" בהתייחסה לדוח

המבקשת משנת 2015 (ניר חסון, דוח: עיריית ירושלים ניפחה נתונים על מספר הכיתות שנבנו במזרח ירושלים, [הארץ](#) 31/8/2015), שם נקבה המבקשת במחסור של 2,247 כיתות במגזר הערבי (ראו דוח עיר עמים, נופלים בין הכיסאות: על נשירת תלמידים ומחסור בכיתות לימוד במזרח ירושלים – מעקב שנתי, אוגוסט 2015, לעיל).

20. רק לפני כשנתיים, לקראת ובמסגרת עתירה זו, הודתה המשיבה 3 לראשונה בנתוני המחסור הקשים כפי שהוצגו עד אותה עת רק על ידי המבקשת. המבקשת מברכת על הודאתה זו של המשיבה 3 בנתוני המחסור בכיתות ואין היא מציגה זאת, אלא כדי להבהיר כי הוכח כי בידי המבקשת מידע מהימן משך שנים הנוגע למחסור ולבניית כיתות בפועל בירושלים המזרחית, וכי על אף הביקורת הקשה שספגה מהמשיבים הוסיפה לפרסם נתונים שהיום אין חולק כי היו מהימנים ומדויקים.

21. וכך גם היום. בידי המבקשת, לאור בחינות יסודיות שביצעה גם של הנתונים שהוצגו על ידי הצדדים במסגרת עתירה זו, מידע רלוונטי ואקוטי היכול לשפוך אור על התכנית שמוצגת על ידי המשיבה 3 כנותנת לכאורה מענה למחסור האדיר שגם היא מודה שרובו במגזר הערבי.

22. בעת זו, כאשר משמשת העתירה לקידומו של דיון בין הרשויות המשיבות, כאשר מתכנית מפורטת המוצגת בידי העירייה עולה כי מקומה של התכנית המוצגת חסרה מאד בכל הנוגע למגזר הערבי, קיים אינטרס ציבורי מובהק כי יוצג עניינו באופן מפורט ויוסף על פני המידע שהובא על ידי הצדדים. ללא צירוף המידע המובא על ידי עיר עמים במסגרת בקשה זו ובהמשך, ילקה הביורור הנאות הנדרש במענה למחסור בכיתות בירושלים מאד והוא אף עלול להחריף שלא מדעת את הפערים הקיימים בעיר.

III. כמה כיתות מתכננת העירייה לבנות במגזר הערבי?

מהצהרות לבניית 2,486 כיתות לפירוט בנייתן של 459/694/834 כיתות

בפועל

23. בתכנית החומש שהגישה העירייה לבית המשפט בהודעתה מיום 11/2/18, מצהירה העירייה על בנייתן של כ-5,000 כיתות בתכנית החומש והיא פורטת את חלוקתן למגזרים כך (בעמ' 31 לתכנית החומש):

550 כיתות במגזר הכללי;

1,809 כיתות במגזר החרדי;

ו-2,486 כיתות במגזר הערבי.

24. העמקה בתכנית החומש של העירייה מגלה פער עצום בין הצהרת העירייה לבין הבניה המפורטת בה. בסעיף 6.7 לתכנית החומש מדווחת העירייה על פעולות הפקעה שהיא מבצעת ומפנה לנספחים 5-6 לתכניתה. נספח 6 לתכנית החומש מינואר 2018 מבהיר כי

הבניה המתוכננת במזרח ירושלים מסתכמת ב-251 כיתות בביצוע, ועוד 443 כיתות נוספות ממגרשי הפקעה. סה"כ 694 כיתות (בעמ' 2 שם).
מצורפים נספחים 5-6 לתכנית החומש של העירייה ומסומנים א'.
25. יגענו בחיפוש הסבר לפער העצום שבין הצהרתה של העירייה בתכנית החומש לבין הנתונים בנספחים האמורים:

א. ב"אפליקציית תכנית החומש לבינוי כיתות לימוד בירושלים" של המשיבה 3: 459
כיתות בלבד ייבנו במגזר הערבי

26. במקביל לדיונים שהתקיימו במסגרת עתירה זו בפני בית משפט הנכבד, התקיימו גם דיוני ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת בנושא המחסור בכיתות בירושלים. במסגרת דיונים אלה הפנתה המשיבה 3, עיריית ירושלים, לפירוט תכניותיה לביצוע מתוכנן של בניית הכיתות החסרות בירושלים ל"אפליקציית תכנית החומש לבינוי כיתות לימוד בירושלים".

כתובתו של אתר האפליקציה של המשיבה 3:

<http://jerusalemuni.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ea52f196916e4c7ca5350866b0c31ba7>

27. לביסוס נתוני האפליקציה כנתוני המשיבה 3 בכל הנוגע לפירוט תכנית החומש 3, ניתן לראות את דברי ראש עיריית ירושלים בדיון שהתקיים בפני ועדת החינוך של הכנסת ביום 27/11/17 אמר ראש עיריית ירושלים:

"אני חייב לומר שהחברים בעיריית ירושלים, למען השקיפות שבעניין ובטח ישאלו אותי, כן, אוקיי, מה עושים במגזר הערבי? מה עושים במגזר החרדי? כל אחד רוצה לראות את טבלת הצדק של העיר ירושלים, אז במקום לנחש, אנחנו שמנו את זה באפליקציה. כל אחד יוכל ללכת למחשבוניק שלי, לסמרטפון שלו ולהסתכל על התוכנית הזאת".

פרוטוקול ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, פירוט בינוי 1000 כיתות לימוד בירושלים ב-1 מיליארד ש"ח, מיום 27/11/17, בעמ' 3. הפרוטוקול מצורף ומסומן ב'.

28. כך גם, בעת דיון ועדת החינוך של הכנסת ביום 14/5/18 ב"תכנית עיריית ירושלים לצמצום פערי החינוך", הציג שוב ראש העירייה את תכנית העירייה לצמצום פערי החינוך, ובמהלך הדיון חולקו לנוכחים פליירים בהם יש הפניה ברורה לאפליקציה בכדי לבחון את הנתונים שנאמרו בדיון.

פרסום המשיבה 3 על האפליקציה שחולק במהלך דיון בכנסת בוועדת החינוך מצורף ומסומן ג'.

29. המבקשת ביצעה סכימה אחד לאחד של הפרויקטים המוצגים באפליקציה של המשיבה 3 כדי לבחון את פירוט הפרויקטים שהעירייה מתכננת על פי המגזרים השונים ועל פי שלביהם השונים עד שנת 2023.

על פי נתוני האפליקציה שאספה המבקשת (נכון ליום 15.5.2018), מכילים הפרויקטים של העירייה את בנייתן של:

1,681 כיתות במגזר החרדי;

514 כיתות במגזר הכללי;

ו-459 כיתות בלבד במגזר הערבי.

(יוטעם כי נכון ליום 19.6.2018 לא ניתן לראות באפליקציה עוד את נתונים אלו. על פי בדיקה שערכה שוב המבקשת באפליקציה סמוך להגשת בקשה זו שוב, מוצגים בה כעת רק פרויקטים המיועדים למגזר החרדי בלבד.)

30. ניתן לראות כי בעוד הפערים בין הנתונים שבתכנית החומש לבין אלו שבאפליקציה בכל הנוגע למגזר החרדי ולמגזר הכללי מסתכמים ב-128 כיתות וב-36 כיתות בלבד בהתאמה, הרי **בכל הנוגע לפער במגזר הערבי מדובר בפער של יותר מ-2,000 כיתות** בין הצהרות המשיבה 3 בדבר בניה מתוכננת לבין התכנון בפועל.

ב. על פי מענה העירייה לבקשת חופש מידע של המבקשת, בכוונתה לבנות 830 כיתות במגזר הערבי

31. ביום 24/12/17 פנתה המבקשת לעיריית ירושלים בבקשת חופש מידע בעקבות מידע שהוצג על ידה בפני ועדת החינוך של הכנסת ביום 27.11.2017 לעניין בנייתן של כיתות במזרח ירושלים.

32. מתשובת העירייה מיום 29/1/2018 אליה צורפה רשימת הפרויקטים המפורטת בכלל המגזרים בירושלים, עלה כי סך הבניה עד שנת 2022 מסתכמת במסירתן של 3,118 כיתות בחלוקה כדלהלן:

1,609 כיתות במגזר החרדי;

675 כיתות במגזר הכללי;

ו-834 כיתות במגזר הערבי.

בקשת חופש המידע של המבקשת ותשובת העירייה מצורפות ומסומנות ד', ה' בהתאמה.

33. ביום 29/3/2018 פנתה המבקשת באמצעות דוא"ל למר אוריאל אלבז, ראש אגף משאבי חינוך אצל המשיבה 3 (שתשובתו נמסרה במסגרת בקשת חופש המידע: נספח ה' המצורף) בבקשה לפגישה כדי להבין עוד את הפערים המספריים העולים מכלל ההצהרות ומהמסמכים השונים של המשיבה 3. המבקשת שבה ופנתה באמצעות דוא"ל למר אלבז בעניין ביום 10/4/2018 וכן ביום 16/5/2018, אך לא קיבלה כל מענה, כך גם לא להודעות טלפוניות רבות שהושארו לו בעניין במנח"י.

34. לאחר שהעמיקה עוד בנתונים, פנתה המבקשת בעניין באמצעות דוא"ל לסגן ראש מנח"י אצל המשיבה 3 ביום 22/5/18. ביום 11/6/2018 התקבלה אצל המבקשת תשובתו של ראש מנח"י לפנייה. על פי תשובתו של ראש מנח"י:

"זה המגזר היחיד [המגזר הערבי – א"מ] שאנו מתכננים לו את כל

מלוא המחסור שלו. אך בשל המורכבות זה נמצא בשלבים שונים:

א. כ-650 כיתות נמצאות בשלב הפקעה/תכנון/ביצוע

ב. עוד מעל 300 כיתות יכנסו בימים הקרובים לתהליך הפקעה (עם הגעת תקצוב ייעודי מהאוצר)

ג. 1000 כיתות נוספות: הצורך ידוע וכרגע מסמנים את השטחים

וכשתהליך זה יסתיים יחל (בהנתן תקציב) תהליך הפקעה."

פניות המבקשת בדוא"ל מצורפות ומסומנות ו'ז', ותשובת ראש מנח"י מצורפת ומסומנת ח'.

35. כפי שעולה מתשובתו של ראש מנח"י למבקשת, גם לדידו מתוכננת בניה לכל היותר ל-650 כיתות במגזר הערבי, וסביר כי בנייתן של כיתות נוספות כלל לא תבוצע במסגרת תכנית החומש, או לכל היותר תחל עוד מקצתן.

36. ניתן אם כן לראות כי קיימים פערים בין הבניה המתוכננת בכל המגזרים על פי תכנית החומש לבין מסמכים אחרים של העירייה, אך עם זאת רק בבנייה במגזר הערבי נותר הפער העצום שבין הצהרתה על בנייתן של 2,486 כיתות במסגרת תכנית החומש לבין זה העולה מנתוניה השונים של העירייה: 459/834/694 כיתות כאמור לעיל.

37. אף אם נניח כי הבניה הצפויה במזרח העיר מגיעה לכדי הבניה המקסימלית העולה מתוך נתוניה השונים של העירייה כאמור לעיל, כלומר בניה של 834 כיתות במגזר הערבי (יותר מהמובא בתכנית החומש והאפליקציה של העירייה, אך נמוך מאד מהמוצהר על ידה), הרי תכנית העירייה אינה פועלת לצמצום הפער בשוויון בחינוך הקיים בין המגזרים בירושלים, אלא אף מגדילה אותו.

38. בעוד על פי עמדת העירייה, בתגובתה לתגובה המשלימה מטעם המדינה מיום 10/7/17, המחסור בכיתות במגזר הערבי עומד על יותר מ-50% מהמחסור, מכל בנייתה המתוכננת רק 26.7% לכל היותר יוקדש למחסור במגזר הערבי:

1,609 כיתות במגזר החרדי (51.6% מהבנייה בפועל);
675 כיתות במגזר הכללי (21.65% מהבנייה בפועל);
ו-834 כיתות במגזר הערבי (26.75% בלבד מהבנייה בפועל).

IV. תכניות המשיבים, ככל שיבוצעו, פוגעות בשוויון בחינוך ומגדילות את

הפער

39. כאמור בראשית הבקשה, בתגובתה של העירייה לתגובה המשלימה מטעם המדינה מיום 10/7/17 טוענת העירייה כי "במגזר הערבי חסרות 1,938 כיתות, במגזר החרדי חסרות 1,419 כיתות ובמגזר הכללי חסרות 505 כיתות" (סעיף 13 לתגובה).

40. בהנחת המחסור המצוין על ידה היא, לו פעלה העירייה על פי מדד שוויוני היה עליה לבצע בניה בשלבים עד להשוואת המחסור בין המגזרים השונים, ורק לאחר מכן היה עליה להמשיך בבניה שוויונית בין שלושת המגזרים. כלומר:

בשלב ראשון – 519 (על פי פעולת חיסור: 1938-1419) הכיתות הראשונות להבנות צריכות להיות במגזר הערבי.

בשלב שני, לאחר שהשווה המחסור בכיתות בין המגזר הערבי לזה שבמגזר החרדי, צריכות הכיתות להבנות בחלוקה שווה בין המגזר החרדי לבין המגזר הערבי, עד להשוואת המחסור בכל המגזרים ל-505 כיתות, כבמגזר הכללי היום: עוד 914 כיתות במגזר הערבי ו-914 כיתות במגזר החרדי.

בתחשיב ביניים: עד עתה, בשני השלבים מדובר בסה"כ בבניית 2347 כיתות, מתוכן 1,433 כיתות במגזר הערבי.

רק בשלב השלישי, כמתחייב ממדד שוויוני-חוקתי, יתרת הכיתות צריכה להבנות במגזר הכללי ולהתחלק בין שלושת המגזרים באופן שווה.

41. יוצא אם כן, כי ככל שתקודם תכנית החומש של העירייה, ואין המשיבים האחרים מגישים כל תכנית אחרת מצדם, הרי בתום שנת 2022 **המחסור בכיתות בירושלים יהיה כולו 100% של מחסור בכיתות במגזר הערבי**. לכך לא יכול בית המשפט הנכבד לתת ידו.

42. לא רק שאין העירייה פועלת על פי מדד שוויוני, אלא היא אף מחמירה בכך את הפער הקיים בין המגזרים השונים בעיר. ובכדי לסבר את האוזן יובהר כי למצער, כדי שלא להגדיל את הפער בין המגזרים ולהחמיר בכך את הפגיעה בשוויון בחינוך של המגזר הערבי, היה עליה לבנות עד שנת 2022 ובכל אחת מחמש השנים בהן עוסקת התכנית על פי אחוז המחסור של כל מגזר במחסור הכולל. כלומר בכל שנה היה על המשיבים לבנות לכל הפחות 50.2% מהכיתות במגזר הערבי, 36.7% מהכיתות במגזר החרדי, ו-13.1% כיתות במגזר הכללי.

43. לא נחלוק על כך כי אכן בניה במגזר הערבי מציבה אתגרים נוספים בפני המשיבים. עם זאת, אתגרים אלו ידועים למשיבים מזה לפחות כ-17 שנים, ואף פסיקת בית המשפט הנכבד בעבר הבהירה למשיבים כי עליהם ליתן מענה לאתגרים אלו.

44. בנוסף, את החסמים המתוארים על ידי העירייה בבנייתה במזרח העיר אין לתאר אלא כחסמים הנובעים מאפליה עמוקה של המשיבים במתן מענה לצרכים במזרח ירושלים, ובכל מקרה אין הם יכולים להבנות מחסמים אלה שהם בגינם כדי לקדם את תכניתם שמשמעותה כאמור הגדלת הפער בחינוך בין המגזרים השונים בירושלים. חלק מהחסמים המתוארים על ידי העירייה כהעדר תשתיות, מחסור במגרשים מיועדים לבינוי אין הם אלא עוד מהאפליה במזרח ירושלים. ויובהר, אין במזרח ירושלים מחסור בקרקע – ממש, כלומר באדמה, לבניית כיתות לימוד כנדרש למגזר הערבי. המחסור הוא ב"שטח מתוכנן למבני ציבור", בשל אפליה בתכנון שאף היא נובעת ממוסדות המדינה, במזרח העיר. כעולה מדוחות המבקשת, ומפורט לאחרונה בדוח החינוך שפרסמה בספטמבר 2016, על-פי תכניות-המתאר הקיימות, השטח המתוכנן למבני ציבור המיועדים לפלסטינים החיים בירושלים המזרחית מהווה רק 2.6% מכלל הקרקע במזרח העיר (ראו עיר עמים, דוח חינוך 2016 שלעיל).

45. ככל שחסמים אלו קיימים, על המשיבים להקדיש את התקציב שיועמד לרשות בנייתן של הכיתות החסרות קודם כל להסרת החסמים הנובעים מהם עצמם, כך שתתאפשר בנייה העומדת בדרישת השוויון בחינוך, כמתואר לעיל.

כל תכנית אחרת שתאושר במסגרת העתירה שבפני בית המשפט הנכבד הזה עלולה להפר הכרעות קודמות של בית משפט נכבד זה ולהגדיל כאמור את הפער העמוק הקיים כבר עתה.

46. נוכח כל האמור, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות על צירוף המבקשת להליך זה במעמד "ידידת בית משפט".

47. מצורפת תגובתו של ב"כ העותרים, עו"ד רונן וינברג. כנאמר בסיפא של התגובה "העותרים מודעים לאתגרים המגזריים השונים, ואין להם התנגדות שכל גוף מקצועי המעוניין לתרום מניסיונו ומידיעותיו ייקח חלק בהליך (למרות שכאמור, אין הם מסכימים עם כל הנטען בטיטת הבקשה שהעברת לעיוני)".

48. מצורפת תגובתה של ב"כ המשיבים 1-2 ו-4, עו"ד ערין ספדי- עטילה במחלקת בג"צים במשרד המשפטים (באמצעות מר עדו שפירא, מתמחה במשרדה). ב"כ המשיבים 1-2 ו-4 אינה מסכימה להצטרפות מהנימוקים המפורטים בתגובתה. כאמור בסיפא של תגובתה, המדינה שומרת על זכותה להגיש תגובה מפורטת, ככל שבית המשפט הנכבד יורה על כך.

49. בקשה לתגובה נמסרה באמצעות דוא"ל וכן בפניה טלפונית לב"כ המשיבה 3, עו"ד איתן הברמן ו/או אורי הברמן. תגובתו לא התקבלה.

תאריך: 27 ביוני, 2018

אשרת מימון, עו"ד
ב"כ המבקשת